

مرکز آموزشی درمانی الزهراء (س)

پیشگیری و کنترل عفونت بیمارستانی

واحد کنترل عفونت

پاییز ۹۶

بهداشت دست ها :

دست ها در انتقال عفونت بیمارستانی اهمیت زیادی دارند (۸۵٪)

باکتری کلونیزه پوست دست دو نوع فلور دائم و موقت است :

فلور موقت در لایه سطحی پوست قرار دارد (اکولای و پseudomonas آئروژینوزا) که توانایی بیمارزایی زیادی دارد و با شستن دست با آب و صابون از بین می رود .

فلور دائم پوست در لایه عمقی پوست قرار دارد (بطور عمده استافیلوکوک کواگولاز منفی ، گونه های کورینه باکتریوم و گونه های میکروکوک) که توانایی بیماری زایی کمتری دارند مگر اینکه بوسیله تهاجمی بداخل بدن فرو روند . با شستن دست با آب و صابون و ضد عفونی با محلول الکلی ممکن است فعالیت فلور دائم کم شود ولی از بین نمی رود .

پوشیدن دستکش :

استفاده از دستکش نمی تواند جایگزین شستشوی دست بوسیله مواد شوینده و یا محلول الکلی (بهداشت دست ها) گردد .

پوشیدن دستکش ها در زمان تماس با خون و یا دیگر مواد عفونی و غشاهای مخاطی و قبل از هر اقدام تهاجمی برای مراقبت از بیمار ضروری است .

بعد از اتمام کار با بیمار دستکش ها درآورده شود . از دستکش ها برای کار با بیش از یک بیمار استفاده نشود .

بعد از دست زدن به مکان های آلوده و قبل از دست زدن به دیگر نقاط سالم بدن دستکش ها تعویض گردد .

از استفاده مجدد دستکش ها یا شستن و ضد عفونی آن خودداری شود .

در صورت وجود ضایعات پوستی یا زخم در دست باید دستکش استفاده شود .

تعریف ضد عفونی و انواع آن :

حذف تعداد زیاد یا همه میکروارگانیسم ها ی پاتوژنی که بر روی اجسام بی جان وجود دارد بجز اسپور باکتری

ضد عفونی سه نوع است : سطح بالا ، ضد عفونی سطح متوسط و ضد عفونی سطح پایین
استریلیزاسیون دو نوع است : فیزیکی و شیمیایی که توانایی از بین بردن کلیه عوامل میکروبی را دارا است .

تعریف عفونت :

عفونت به معنای پدیده ای است که میزبان به دلیل تهاجم و رشد و تکثیر عامل بیماریزای عفونی (میکروارگانیسم های آلوده کننده) دچار آسیب می شود .

انواع میکروارگانیسم ها :

- ۱-باکتریها (شایع ترین پاتوژن های بیمارستانی می باشند)
 - ۲-ویروس ها : تعدادی از ویروس ها از طریق انتقال خون ، تزریقات و... منتشر می شوند . از قبیل : ویروس هپاتیت B,C . بعضی از ویروسها از طریق آلودگی دست به دهان و به روش مدفوعی - دهانی منتقل می شوند مانند : ایتروویروسها سایر ویروسها از قبیل HIV ، سیتومگالوویروس و ویروس انفلوانزا و...
 - ۴-انگل ها و قارچها : بعضی از انگل ها به راحتی در میان بالغین یا کودکان منتقل می شوند . مانند : ژیا ردیالامبلیا
- تعدادی از قارچ ها و بعضی از انگل های فرصت طلب عامل عفونتهایی هستند که در طول مصرف آنتی بیوتیک ها و همچنین نقص سیستم ایمنی شدید حاصل می شوند. مانند : کاندیدا آلبیکانس ، گونه های آسپرژیلوس و آلودگی های محیطی مانند گونه های آسپرژیلوس از طریق هوا منتقل می شوند که ناشی از گرد و غبار موجود در هوا بویژه در طول ساخت و ساز بیمارستان می باشند .

عفونت بیمارستانی :

عفونت بیمارستانی به عفونت هایی گفته می شود که به صورت محدود یا منتشر و در اثر واکنش های بیماری را مرتبط با خود عامل عفونی یا سموم آن در بیمارستان ایجاد می شود به شرطی که حداقل ۴۸ تا ۷۲ ساعت بعد از پذیرش بیمار در بیمارستان ایجاد شود . در زمان پذیرش ، فرد نباید علائم آشکار عفونت مربوطه را داشته باشد و بیماری در دوره نهفتگی خود نباشد .

گزارش عفونت های بیمارستانی :

چهار نوع از عفونت های بیمارستانی بایستی گزارش داده شود که شامل موارد زیر است:

- ۱-عفونت ادراری
 - ۲-عفونت محل جراحی
 - ۳-عفونت تنفسی
 - ۴-عفونت خونی
- کنترل عفونت های بیمارستانی رسالتی مهم میباشد که همکاری و هماهنگی و احساس مسئولیت تمام رده های پرسنلی اعم از پزشکان ، پرستاران ، داروسازان و سایر رده ها را طلب می کند .

اهداف کلی نظام مراقبت عفونت های بیمارستانی :

- ۱-کاهش مرگ و میر ، ابتلاء و عوارض ابتلاء به عفونت های بیمارستانی
 - ۲-کاهش هزینه های بیمارستانی از طریق کاهش میانگین بستری و کاهش مداخلات درمانی
 - ۳-تأمین ، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه و رضایت مندی آنان از طریق کنترل عفونت های بیمارستانی
- ## روند پیشگیری از عفونت های بیمارستانی :
- ۱-ایزولاسیون یا جداسازی بیماران عفونی یا واگیر
 - ۲-واکسیناسیون پرسنل درمانی
 - ۳-محدویت کار کارکنان در هنگام ابتلا به بیماری عفونی و واگیر
 - ۴-کنترل و پیشگیری از عفونت در بخش های ویژه
 - ۵-پیشگیری از مقاومت آنتی بیوتیکی

آزمایشگاه و کنترل عفونت های بیمارستانی :

جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده های حاصل از آزمایشگاه میکروب شناسی ، یکی از موثرترین روشها جهت شناسایی و مراقبت و کنترل عفونت های بیمارستانی است از طریق:

- ۱-جمع آوری نمونه ها (نمونه گیری صحیح)
- ۲-کشت صحیح
- ۳-معرفی دستگاههای جدید و دقیق و کیت های آزمایشگاهی جدید
- ۴-در موارد ظهور و شیوع عفونت های بیمارستانی (out breaks) با مشخص نمودن منابع داخلی (نمونه گیری از پرسنل ، محیط بیمارستان ، تجهیزات و) نقش اساسی در پیشگیری از عفونت دارد

اصول کلی در کنترل عفونت های بیمارستانی :

- رعایت بهداشت دست ها
- رعایت بهداشت فردی (لباس ، کفش ، کلاه ، ماسک ، دستکش)
- انجام تزریقات بی خطر
- ضد عفونی وسایل بیمار ، استریلیزاسیون
- احتیاطات استاندارد
- پوشیدن دستکش ، ماسک ، عینک ، گان ، پانسمان ضایعات پوستی
- احتیاط لازم در هنگام کار با اشیاء تیز و برنده